

Хрватско питање.

Ситуација послје избора.

О ситуацији послје избора у овом је листу било доста говора. Сада ćemo покушати да камо у њој се рукама налази кључ послје изборне ситуације. Без сумње је, да се тај кључ налази у рукама г. Николе Пашића. Он има да riješi ситуацију послје избора. Сада је прво питање које треба riješiti, питање састава нове владе. У случају да посланици Радичеви не дођу у Скупштину, то ће положај г. Пашићу знатно бити лакшан. Бојкот државе са стране Радића своди већину у Скупштини на 121 посланика. Ова је већина предсједнику владе осигурана.

Riješivši na taj način питање већине у парламенту, нова влада има потпуно прећи преко бојкота државе са стране Радичевца, те приступити riješavanju питања, како их је радикална странка изnijela у свом изборном програму од 29. фебруара 1923. године, а такође и riješavanju српског питања заобилазећи становиште Загреба. Влада ће riješiti хрватско питање, као и цијело питање државног и народног јединства, сталним, неуморним, непустљивим спроводњем Видовдanskoga Устава у правцу све чвршћег centralizma. Хрватско питање не може се riješiti у мјесец-два дана, па ни у годину. За njegovo потпуно riješenje потребни су deceniji. Када неке наше новине кажу, да треба да влада riješi хрватско питање на тај начин, што ће постићи споразум са Радићем, оне показују, да то питање највише не разумију, те би се то могло назвати политичким шарлатанством. I послје постignutог споразума, најбратскијег и најскренијег, са странком која представља Хрватство, хрватско се питање не би riješilo, оно би и даље постојало у својој обимности. Са таквим споразумом, какакво замисљају неки наши политичари, за какав се заузимију ревизионисти и о какавом говори splitsko „Novo Doba“ не би се riješilo хрватско питање. Riješavanje тога питања је много дууже дача, то је историјски посао. А пошто је оно историјски посао, то се хрватско питање не може riješiti споразумом, нагодбом, писменим уговорима, (историја не позна писмених уговора, то је riješavanje историјских питања са mentalitetом грганског права), него чврстим centralizмом и изградњом једне јединствене народне психе.

Радикална странка има да приступи извођењу свога програма, као и riješavanju хрватског питања прелазећи преко бојкота хрватске републиканске сељачке странке, остављајући је да сједи и даље у Загребу и да се полako троши, разриња и руши у својој пасивности. Учвршћивање и jaчање државе, привредно и културно подизање народа, опште sreђивање и побољшавање прилика у држави, све оно што се зове разvитак и напредак, то је сила која ће полako, али сигурно, zbrisati хрватску републиканску сељачку странку.

Да се успjeшно riješi хрватско питање било би потребно да се измijени чиновништво у Хрватској и Славонији, у Босни и Далмацији. Без двојбе је у великој већини баš државно чиновништво широм незадовољство у земљи и агитирало против владе. За то је потребно те чиновнике zamijeniti са болјим, који су одани држави и који су прожети демократским духом, који ће строгим, али prijatelјским и народским опхођењем, smišljenim и pažљивим редом, бити у стану да постепено учине, да хрватски сељак више не гледа у својој држави непријатеља. Србијанска интелигенција мора да zagје у хрватске крајеве, наша

културна друштва треба да stupe у jake и stalне veze. Треба приргјивати организована путовања интелигенције и сељаштва из Србије у Хрватску и обрaтно, треба што више међусобног додира заједничког живота и онда ће полako nestajati хрватског питања, да га једног дана посвema nestane. Наставни план код нас треба изmijeniti, треба га изjedначити у цијелој земљи. Хрватски гјаци, који узивају државне стипендије треба да uде у Београду, а српски у Загребу и Ljubljani. I то је један начин, како ће се riješiti то питање.

ИТАЛИЈА ПОД MUSSOLINIЈEM.

Ових се дана навршује тачно пет пуних месеци да је Onorevole Benito Mussolini преdузео власт у своје руке. Резултати ове власти су врло интересантни.

Од људи који су у најновijiјој Италији имали неких моћних uticaja на савремени италијански дух нико није раван Mussoliniју, ни у сигурности intuicije, ни у njegovoj veri. Од улaska Италије у rat до Caporetta, до потписа примирја, од примирја кроз сву ону буру 19, 20, и 21. године Benito Mussolini је остао на мети чврст, прав и неуморан.

У овом међувремену је једна ствар такoђе интересантна. D' Annunzio после pohoda на Ријеку, био је међу Италијанима највећи човек у Италији. О њему је говорила цијела Италија — као свет. Али док је D' Annunzio сдео на Ријечи у пркос Nitti-у у Риму, и Владaма у Паризу и Београду, и док је Bombacci и Graziadei у Италији предvigјао скори dolazак болјшевизма, и док је виша и нижа италијанска буржоазija већ видjela на хоризонту комунизам, јер није било jake руке да га отклони — у тишини је почео да спрема мало по мало оно што је данас тако моћно и jакo у Италији Benito Mussolini.

Они који познају посларатну Италију често су се питали, да ли ће после онако дрског долaska Фашизма на власт у једној земљи доволно парламентарној, онај исти Фашизам успети што да од ње учини. Управо сви су они оцјекивали од ових крајњих националиста неке компликације не само unutra него и spolја. Од свега тога ништа; управо од свега тога Mussolini има пред sobom, под својом руком једну Италију, која слуша. А то све зато, што је Mussolini имао и једну идеју, а то је реконструкција Италије у најздравијем смислу те речи.

У једном чланку ове врсте немогуће је изнети као рад Mussoliniјевог Министарства за ових пет месеци. Побројати све претресе и сва решења Министарског Савета немогуће је. А сва решења, све одлуке нису donете у Парламенту, већ на седницама Министарског Савета. Mussolini је smatrao, (да ли је то добро или рђаво, време ће dokazати), да буде што даље од Парламента. Разуме се да је ово имало и жестоког protesta од стране Парламента, али се је Mussolini и то pokazao чврсте руке. Позната је njegова изјава, или још болје претња парламенту и непотребно ју је понављати. Али поред свега тога он је zatražio од Парламента на јуриш slobodu и добио ју је са 275 гласова против 90.

Пре свега Mussolini је обратио пажњу на велику штедњу. Сва министарства су морала спремити нарочите економске програме, који се мало по мало приводе у дело. Чиновничка бијократија, дело Giolittijeво, врло је рђаво прошла под Mussoliniјем. Жељезничари тако исто, а у Италији их је

било и одвише. За ових неколико месеци 36.000 жељезничара је отпуштено. Protesta је било, и има их svakodnevno, али „svako се мора pokloniti вишим интересима Nacije“, наћело је Фашизма. Унапргјенија нема, а унапргјенија добијена од rata па овомо, има тек да pregleda нарочита, за ово одрегјена, комисија.

Kopnena и pomorska vojska је reorganizovana. Cifra од 300.000 фашистичких војника спуштена је само на 100.000, — ово пак primamo са резервом. Ова је војска ureђена по старом римском систему: legija. Свака legija опет поdjелена је на 3 до 6 kohorta, kohorta на 3 до 4 центурије, а центурија на 3 до 4 вода. I поздрав је zamенил античким римским поздравом. Једном речи Mussolini хоће да од one Италије, коју је он primio прилично razrivenu, створи једну jаку cezarску Италију. Да ли ће успети те се још не може тачно казати, јер ко и најманје позна Италију са сигурношћу ништа о њој не може tvrditi, и ако нам фашистичка bibliografija коју расте попут совјетске, pruža не само брошуре већ и дела, читаву историјску литературу своју, која нам опет тумачи само позитивну страну Фашизма. „Nema Фашизам само једну крваву и brilјантну историју krunisanu победом, већ Фашизам почиње да има и једну обилну literaturu“ — рећи су prvог вође Фашизма.

Mussolini је увидео koliko је literatura ове врсте била од koristi садањим moskovskim властодршцима, па је, razуме се, тај sistem преneo у Италију.

Указивати само на негативну страну protivnika и само на позитивну страну свога програма чини да се Giolitti и Nitti и Orlando zaboravljaju, gube, nestaju... Они нису ни upravljали Италијом — каже Mussolini. Они нису rešавали probleme, они су их једноставно odgајjali. Зашто? зато јер нису nikada били сигурни — да ће doћи до ма каквог закључка или циља. Онда није никакво чудо што је recimo опет Giolitti, који је до пред сами dolazак Mussoliniјевог једина nada Италије у онам хаосу, који је почео да donosi плод prvих crвених zrnaca donетih из Русије, сад потпуно ишћezao.

Овом приликом треба naglasiti још једну интересантну činjenicu. Mussolini који врло мало obraћа пажњу на стране које су подржавале и биле прави oslonac „prošliх“ државника Италије — са свим је дружџији према странци Don Sturza. Не само да он према овој странци не ostaje равнодоушан, већ напротив он јој чини и izвесне ustupke; зашто — ми још не знамо; тек знамо да се Raspeћа поново unose у школе и postavljaju повише краљеве слике. Далје ни један Фашиста несме једновремено да буде и slobодни zидар и т. д. Све су то знаци да Mussolini хоће и има намеру да се што је могуће дууже одржи на власти. Pознаваоци Италије а и сами Италијани верују да ће Mussolini остати дуго, врло дуго на власти.

Што се тиће spolјне политике, и ту се је Mussolini дао осетити — и то jaће но што се је могло ишћекивати од једног тако младог предсједника Владе. Он се је осетio и у Lozани, он се знао врло већто да држи и у питању Ruhrа, а да и не говоримо у питању наших odnosa са Италијом. Човек који је stajao на челу крајњих националиста, и који је у своје време претio да ће свим могућим средствима spreћити извршење Rapalsког Uговора и Santamargaretsког Spozrazuma, имао је ту sreћу да се isti приводе у дело баš за време док је он на челу Италије. Istina, он се и ту brani пред својим sledbenicима извесним solizмима, који вреде пред масом, али не и у практичном животу.

Американци у Далмацији.

Сплитски „Живот“ јавља, да би кроз кратко вријеме имали да стигну преко Трста у Љубљану, Београд, Сарајево и Дубровник делегати тргов. коморе из Сједињених Америчких држава, који су дошли на броју 169 њих у Рим, на абзор интернационалних трговачких комора. Исти лист каже да није предвиђено да ће посјетити и Сплит, па позивље надлежне факторе нека порадe око тога да дођу и у Сплит као фактични центар Далмације. Ми потпуно то одобравамо Сплиту, јер би било добро да они представници привреде виде и упознају све што ми у Далмацији имамо да што може да интересује њих као трговце и индустријалце. Него у исто доба било би жао и нама у Шибенику, кад за два сата војне браим паробродом, не би дошли и у Шибеник, јер би баш овдје могли да употпуне слику о привредним приликама Далмације и заму у обзир и овај крај. Ако се у Сплиту крца цемнат и тупина, и овдје би имали прилике да виде и на своје се очи увјере, колико се овдје утоварива бауксита, аа сада само из дрнишке крајине, а надамо се до брао и из скрадинске и иважа се баш аа Америку гдје се прерађује у алуминиј.

Осим бауксита овдје се сваки дан довози много вагона угљена из брада Промисе, који је у калиоријама јачи од иједног другог угљена у нашој држави, и то се све укрцава помоћу електричних дијала. Читави пароброди и велике лађе крцају јапију из Дрваара, а пред творницом Суфид, увијек је која лађа да крца умјетни гвој.

Све ово и још друге ствари, те величина и положај ове природне луке, не би било на одмет да се покаже оним људима, јер би сигурно ово могло да уплива на њихов појам о привредној снази наше државе. Поводом сједница у Риму све новине свијета пишу чланке. Читајући дакле разне новине, нашли смо један чланак у Римској Трибуни што га је написао познати Растињак, не велики наш пријатељ, који се, особито за вријеме окупације, очешао нашег пута о нас, иараујући се и о самом виеши краљу не баш приступојно. И овај пут из мржње на нашу краљевину, љутит што и други свијет не мисли о нама као ош и већина талијанаца, упозорује талијанску владу и позивље је да демантује што је о нама и Италији донио енглески лист „Спектатор“. Ту се, каже Растињак, пише да је Италија „она побједоносна“ најзадња нација на свијету. Трст у рукама Италије да је као мртвца у рукама разбојника а јадранско море да је као мртво море под стражом Италијана, па позивље Енглеску нека незице лађе не тичу луке талијанске него нека се усидру и тргују само на обалама наше државе Растињак се љути, да још није престала пропаганда против Италије. Ако је њему жао да онако пишу Енглески о њима, нама је драго да не може казати, да смо ми наговорили или купили Енглесе.

Број државних чиновника.

Предратне I данашње плате.

Prema budžetu 1922—1923. godine na lične izdatke troši се u cijelou zemlji tri milijarde dinara godišnje. U tu sumu uračunati су i činovnički podatci. I ako ova cifra izgleda ogromna, она је u stvari mizerna, ako се uzme u obzir broj činovništva u našoj zemlji. Činovničke plate су toliko male, да се ceo rad Udruženja Državnih Činovníka, silom prilika, sveo на traženje povišica. I u toku ovoga mjeseca činovníci u nekim novim pokrajinama protestovali су protiv svojih malih plata tražeći poviševale.

Jedini način, на koji би се mogle povećati činovničke plate, jeste redukcija. Prema prora-

čunu zvaničnog organa Činovníčkog Udruženja, redukcija trećine današnjeg broja činovníka, zajedno са materijalnim rashodima, koji padaju на njihov dio, dala би oko dve milijarde dinara. Od te sume oko polovine pada на činovničke plate, а ostalo на kiriju за kancelarije, за ogrev, оsvjetljenje, namještaj, kancelarijski materijal itd. Ako би се оваква redukcija izvršila, ostale dve trećine činovníštva, čije plate iznose ukupno dve milijarde dinara godišnje, udvostručile би svoje plate toim sumom. Megjutim komisija за redukciju činovníka u toku jednomesečnog rada uspjela је да reducira devet hiljada činovníka. Taj је broj vrlo mali, ako се uzme u obzir да nas 1923. godina zatiče са 207.000 државних službenika, dok је 1921. godine njihov broj bio за čitavu trećinu manji. I tako, umesto redukcije, imamo sasvim suprotnu pojavu: stalno povećanje broja државних činovníka.

Stoga danas један највиši државни funkcioner prima mesečno pet i po zlatnih napoleona, što odgovara predratnoj plati plšara pete klase. Ima ustanova, gdje је broj činovníka povećan са 800 i 900 од sto prema predratnom, а u nekim nadleštstvima, šta više, taj broj је povećan са 1.700 од sto.

Вијести из свијета.

Лењиново здравље.

Агенција Рускулта приопћује: Московски радио јавља, да ће Лењин, који се сада налази у селу Архањелском око Москве, скорих дана бити одвезан у Крим. Стање је његова здравља променљиво; функције десне руке и ноге и језика ослабљене су.

Иавршни одбор руске комунистичке странке изабрао је Каменев (жидов, право његово презиме Розенфелд) заамјеником Лењина.

Литовска је влада иараанла совјетскомe репрезентанту у Литвији (Литваније) своје сажалење због болести Лењина.

У бесједи са сурадником „Манхестер Гвардијана“ изабрани умјесто Лењина Каменев изјавио је, да је аа сада најглавнија задња Совјетске владе економичко успостављење Русије, па ради тога она на сваки начин хтјела би сачувати мирне одношаје са суропским државама.

Евер паша.

Стопрва је сада потврђена вијест, да је лани у јуну погинуо у борбама на кавказу Евер паша, који је за вријеме свјетског рата био турски министар војни, а прије рата, вођа устања у Триполису проти Италијана.

Наши дописи.

Жегар, 21. марта.

(Dan izbora. — Народна свијест). Дан izbora, 18. марта, био је у Жегару један радосни дан. Мјесто је било исквићено народним заставама, пуцњава прагија у грануће сунца објављивала је свијету да се скупља и да иврши своју дужност први пут у слободи, први пут заједно са нашом браћом из Шумадије и Косова, на поносне Босне и богате Војводине, плодне Хрватске и лијепе Словеније. И Жегарани као један дођоше на гласање, са одлуком да своје повјерење даду оним људима и оној странци, која је уа мишице храброг српског војника највише придонијела нашем народном ослобођењу и уједињењу. Свима нам је остала дубоко у срцу ријеч дра. Деснице, који нам је прије izbora дошао неколико пута и говорно и тумачио постанак и развитак наше радикалне странке, њен рад у Србији до свјетског рата, аа вријеме рата и послјије рата до данашњег дана.

Некали смо нестрпљиво да се врши гласање, да видимо ко ли је вјера а ко ли невјера. И кад нам чувар наше жаре наш обљубљени прота Сергије Урукало јави, да је наша радикална, жара добила 410 гласова од укупних 415, били смо сретни и весели. Три гласа пала су за демократе а два за земљораднике, али ова двојица изјавише да им се нехотице куглица иамакла у земљорадничку жару. Прејавући и весела срца ми смо се разилаали кућама, јер смо видјели да међу нама слога влада и да је свака свађа у прашину пала. И тако је завршено дан izbora у нашем селу.

Овим изборима показали смо свим агитаторима разних странака, да смо свијесни радикали и да нас они не могу завести.

Наравно да су се на нас сада оборили наши противници, а највише земљорадници, подваљујући и изврћући чињенице. Ми им поручујемо аа свагда: Пристаје смо само Нар. Рад. Странке, у радикалну странку ступили смо свијесно и својом вољом и остаћемо јој ваада вијерни. Тодор Нанић.

Екскурзија наших гимназијалаца у Книн.

У сриједу је подуаела једна чета гимназијалаца под водством проф. Дулчића научну екскурзију у Книн. Овакоме екскурзије и ако на око нагледају младеначка забава, од велике су користи аа нашу учећу младеж и остављају дубоке трагове у њиховој души, кад се споји заједно корисно и угодно. То се је најбоље показало при овом првом покусом научном путовању. Баџи су походили у оно мало времена три врло важна културна објекта. Кроз прва два сата били су упућени згодном и заносном ријечју Директора музеја вел. О. Маруна у живот наших праотаца, чули су, да тада њима само теоритски познати, говор камења »саха loquuntur«, окријепили су се бистром водом из вртка славне прошлости нашег народа и добили побуду и понос да створе нашој држави исто тако славну будућност — камење им приповиједаше о дивној слози нашег велможа и краљева објиву племена — која је била увјет њихове славе и оног културног ступња, каквог је рјетико који народ имао у то доба, а њихов је млади ум лако заључио, да је тај исти предувјет неопходно потребит и за будућност а готово за садашњост наше домовине. Из тих дубоких утисака прошлости понесосе их брзе ноге на романтичну тврђицу с диним погледом на околицу, одакле су видјели географске и морфолошке форме, о којима у школи могу да добију само блиједу слику и уа највећи труд наставника и уа најбоља учила, јер нитко не апа лако лијепо да говори, као жива ријеч природе.

Природа им је на „Главици“ показала, да она није само мајка која их љуби и од њих тражи љубав, но да је њихова брижна хранитељица, која их храни и његује, али која жели, да се и њу његује. У пољојској школи видјели су плодове те љубави и његе. Господин Директор Моровић показао им је екземпларе природе, мајке хранитељице, чију делатност они као радници на хуманистичким наукама жалбоже слабо познавају; али без које нама у нашој аграрној држави нема и ни опстанка ни на претрака. Путем су били упућени на ону шаролику формацију краса, која је баш толико карактеристична у овој нашој околици. У младеначком веселом расположењу, реду и складу, повратише се својој књижи под утисцима наше славне прошлости и наше и ако још необрађене садашњости, али поуздане наде у болу и велику будућност наше државе, чији ће ступови баш они скоро да буду.

Градске вијести.

Pažnja pretplatnicima. Pošto koncem ovoga mjeseca završava tromjesec o. g., a pola godine izlaženja lista, to molimo svu gg. pretplatnike da podmirе svoje račune, jer ćemo u protivnom slučaju biti prisiljeni obustaviti im daljnje šiljanje lista. Cijena je listu na mjesec 15 dinara, a za tri mjeseca 40 dinara. — Uprava „Dalmatinskoga Radikala“.

Sretan Uskrs. Svim našim prijateljima, istomišljenicima i čitateljima katoličke vjere, želimo sretne Uskrsne blagdane!

Iz uredništva. Slijedeći broj lista izaći će u srijedu.

Lične vijesti. Jučer je bio na prolasku za Južnu Dalmaciju sa gospodom g. Ljuba Nešić, opunomoćeni ministar i zamjenik ministra spoljašnjih djela. Ide da se odmori, a u dužnosti ga zamjenjiva g. Cincar-Marković bivši naš konzul u Zadru, a sada u Trstu.

Pad Jedrena. Na 27. III. navršilo se 10 godina da je naša i bugarska vojska u Balkanskoj ratu 1912. i 1913. osvojila Jedrene (Adriopolis). Od srpske vojske poslije slavne bitke na Kumanovu bila je poslata II. armija pod zapovjedništvom generala Stepe Stepanovića u pomoć Bugarima. Ta je vojska opsedala onu tvrđavu punih 5 meseci od 28. X. 1912. do 27. III. 1913. Kao gvozdenim lancem, pritezao je Stepanović onu tvrđavu, dok mu se najkašnije nije predao komandant posade, poznati Šukri Paša sa 2 gjerala, 22 viša i 150 nižih oficira, a drugih 1000 oficira i 20.000 vojnika, položilo je oružje. Velik broj naših oficira i vojnika je ondje izgubio svoj dragocjeni život za grad, koji je Stepanović predao Bugarima. Poznato je svakome, kako su nam Bugari poslije uzvratili, ali su to dočekali Bregalnicu i Kajmakčalan.

Kod Jedrena, izmjeđu drugih srpskih oficira, bio je i ovdajni komandant mesta g. Kuzmanović. Ovo malo crtica iznosimo u slavu preživjelih, a u pomen izginulih naših junaka i boraca.

Koncert. Salonski orhestar Filham. društva u Šibeniku prireguje sutra u nedjelju i u ponedjeljnik, na prvi i drugi dan Uskrsa dva koncerta u kafani „Krka“. Megju ostalim komadima, izvesti će potpuri iz opere „Carmen i Traviata“, fantazije „Lucia di Lammermoor, Ciganka, Tutti in maschera i Orfeus“. Osim ovih su na programu Gounod, Drigo, Braga Wagner, Meyerber i drugi. Koncertom upravlja maestro g. Pech. Počinje u 8 i po sati u večer. Evo prilike ljubiteljima glazbe, da se nauživaju lijepe muzike i dobro izvedene.

Nazivl stanica. Pošto u našoj državi ima više željezničkih stanica, koje se jednako zovu, ministarstvo saobraćaja sa odredbom ministarstva unutrašnjih djela, naredilo je da se sa 1. Juna o. g. izmijene imena raznih stanica u cijeloj državi. Tako stanica Sv. Juraj kod Šibenika dobiva naziv Sv. Juraj primorski, a Vrpolje — Vrpolje primorsko, dočim ono na pruzi Knin—Srijedor, Bosansko Vrpolje. Stanica Strmica na istoj pruzi, zvaće se Strgačina. Ova se imena imaju izmijeniti na tablama, kartama i redovima vožnje, pa i pisma i pošiljke treba ovako adresirati.

Ljetno vrijeme. Kako se govori, ni ove se godine ne će u našoj državi uvagjati t. zv. ljetno vrijeme, biva, da dan počimlje 1 sat ranije. To se nekad radilo tako, da bi se ura pomakla na 30. aprila na ponoći za 1 sat napred. Bilo je svijeta koji je bio protiv toga, a bilo je ljudi koji su ovo odobravali. Dali je dobro ili zlo, sad je odregjeno da ostane na staru.

Skupština. U ponedjeljnik na 2. aprila u 10 i po sati biće glavna godišnja skupština kupališnog društva Jadrija u dvorani Sokola. Dnevni red je: Djelatnost uprave, ekonomsko stanje i eventualije.

Procesija. Sinoć je u 8 i po sati po lijepom vremenu, uz učestvovanje dosta naroda, bila procesija velikog petka. Obašla je grad pa preko poljane i obale vratila se u stolnu crkvu. Pred nebom i iza njega išla je četa mornara praćena gragjanskom glazbom. Jutros malo prije podne, zaslavilo je u svim crkvama „Gloria“.

Conte Roko Dianović, rodom iz Visa, koji je proputovao kroz 52 godine vas svijet, došao je u naš grad. On će svoje zanimive dogadjaje iznijeti u jednoj konferenciji sutra (u nedjelju) po podne u 3 sata u dvorani Sokola.

Pogibija Dalmatinca u Bosni. Kako donose sarajevske novine, tamo je na tragičan način poginuo jedan Dalmatinac. U Busovači se je dogodila automobilska nesreća: automobil kojim je upravljao kapetan Bazilisko prevrnuo se je i usmratio ovog upravljača. Kapetan Bazilisko rodom je iz Zadra. Bio je vrlo dobar šofer, koji je u Beogradu vozio i dvorske krugove. Nedavno se je u Sarajevu zaručio dok eto tragičnim načinom nije završio mladi život. U ponedjeljak mu je bio sprovod, sa svim vojnim počastima.

Najtečaj. Otvoren je natečaj na upražnjeno mjesto kot. sudije u VIII. razredu čina pri ovom okružnom sudu i na mjesto kot. sudije i upravitelja suda u Vrljici.

Izborne sličice. U Šibeniku što na realci što na gimnaziji ima 19 profesora. Ne zna se za koga su glasali.

Jedan pak, koji je nazad nekoliko dana bio pensionisan, nije ni bio ovdje, već na odustvu u Zemunik, gdje je iščekao naše vlasti i vojsku i držao im vatreni patriotski govor.

U splitskom „N. D.“ pod naslovom „Izmjena novčanica u III. zoni“, glavna komisija za izmjenu bivših austrijskih banknota, nastavlja iznositi imena pohapšenih švercera i broj konfiskovanih novčanica, te objavljuje da je, izmjeđu ostalih konfiskovala: Profesoru Josipu Antunoviću iz Zemunika (sada u Šibeniku) 1.735.000 kruna. Zaplijenjene novčanice neće se izmijeniti a protiv riješenja te komisije nema mjesta žalbi. Komisija pozivlje svakoga da joj sa dokazima i bez ličnih osveta prijavi ovake „rodoljube“.

Ipak mi ne bismo htjeli da se dogodi ono, što se dogodilo u Splitu dok je onamo bila talijanska ratna lagja „Puglia“. Jednom gospodinu, bratu poznate splitske ličnosti, bila je zaplijenjena oveća suma novaca, kad je nosio na lagju, a on ne budi lijen, odjuri odmah automobilom u Beograd, gdje je stigao prije, nego li je ministarstvo financija primilo brzojav o onom uzapčenju. Malo vremena kašnje, stiglo je naregljenje da se onom gospodinu povrti zaplijenjeni novac.

Pišu nam iz Splita, da je u sinoćnoj procesiji velikog petka bio i Dr. Trumbić i na vas glas pjevao onu poznatu crkvenu pjesmu: „Puće moj, puće moj, šta učinih ja tebi“.

Iznajmljuju se odmah dva lokala. Upitati kod Srpske Banke, podružnice Šibenik.

LJETNA ODIJELA.

Javljam cijenj. gg. mušterijama, da su mi prispjela ljetna odijela, po najnovijem kroju u raznim bojama iz prvih čeških tvornica. Roba je dobra, a cijene veoma umjerene. Po narudžbi šaljem i poštom. Takogier imam na izbor slamatih šešira i bijelih cipela.

Salamon Drutter
Šibenik.

Brzojavne i telefonske vijesti.

BEOGRAD, 31. Financijski odbor, na kome je bilo 27 članova, u jučerašnjoj sjednici nije odobrio ministru saobraćaja kredit od 40 milijuna dinara potrebit mu za popravak lokomotive i poboljšanje saobraćaja. Opozicija je mislila da će sa tim glasanjem oboriti vladu, ali je vlada već unapred izjavila, da od odobrenja tog kredita ne pravi pitanja. U financijskom su odboru kako je poznato, mnogi bivši poslanici, koji u ovim izborima nijesu bili izabrati, pa su sad u opoziciji, ali netom se otvori skupština, biće biran novi odbor.

ZAGREB, 31. Jučer je stigao u Zagreb ministar bez portfelja Supilo, koji je kako se ovdje kaže, došao da se sastane s Radićem. Do sada nije se sastao s njime, ali je govorio sa podpredsjednicima Radićeve partije Mačekom i Predavcem. Isti je Radić izjavio da ovi razgovori nijesu oblatnati.

BEOGRAD, 31. I ako do skupštine nema nego 18 dana, ovdje se ne opaža da je samo to pitanje oko kojeg se bavi ministarski savjet. Na jučerašnjoj sjednici, savjet je pretresao mnoga važna pitanja spoljašnje politike, te o političkoj situaciji u opće a osobito u Grčkoj, koja još nije definitivno odgovorila na naše zahtjeve u pitanju slobodne zone u Solunu. Mnogi grčki listovi komentarišu raznesenu vijest, da će naš poslanik Balugđić otići iz Atene u Rim, te ne samo što žale njegov eventualni odlazak, već izjavljuju strah, da bi njegov odlazak mogao značiti prekid diplomatskih odnošaja. a osobito poslije onako sretno sklopljenog sporazuma sa Bugarskom, jer da se boje da bi ovaj mogao biti na njihovu štetu.

Министар Љуба Јовановић - посланик сјевног округа Далматинског.

Министар г. Љуба Јовановић јавио је данас Окружном Одбору Нар. Рад. Странке у Шибенику, да ће задржати мандат у изборном Округу Шибеник-Задар. Овим се је г. Јовановић одазвао жељи, коју му је једнодушно израдио наш Окружни Одбор.

Тако ће ући у Скупштину г. Др. Антун Штамбук, који је био срески кандидат наше странке за Сплит и Брач.

Ženska Narodna Zadruga u Šibeniku, pri sakupljanju milodara za gladnu Zagoru, utjerala je svotu od dinara 11.229, koju darovaše: po din. 50 Milan I. Skočić, B. Bolanča, S. Burić, Dr. Machiedo, Dr. Rismondo, Dr. Smolčić, Josip Tarle, I. D. Delilipis, M. Pecelj i drug, Dr. Mar. rin, Matačić, Braća Frleta, Nar. Kašana, Anka Tikulin, P. Grubišić, I. Trlaja, V. Protega, S. Marić, I. Kapitanović, Gr. H. Kašana Krka, Dr. J. Jurin, P. Kovačević, Dr. Perović, po din. 40 E. Weissenberger, Dr. Štambuk, Ant. Frua; po din. 30 F. Babić, Trcanović, K. Sunara, Dr. Du. libić, liječnik, Dr. Č. Medini, M. Borčilo, I. Merlak, M. Karadžole, V. Kulić, J. Grimani, Braća Protega, J. Lušić; po din. 25 F. Karadjole, P. Vulinović; po din. 20 Vj. i F. Trinajstić, D. Baranović, I. Sersić, Knjižara I. Grimani, L. Sarić, I. Erceg, S. Maričić, D. Skočić, P. Jurković, Špiro Milović, M. Gujanović, Čačić, L. Latica, E. Delfin; po din. 10 R. Šare, Busti, Al. Šupuk, Braća Laurić, M. Vučić, P. Vikario, B. Banović, Ed. Sersić, I. Belamarić, Medić, Čičin Šain, Tikulin, Skubonja, M. Hübner, Štrkalj, A. Žigon, J. Merlak, G. Rodin, J. Jadronja, J. Škarica, M. Pergin, A. Petrić, Marica Markon, Ursula Kuzmanić, F. Gulan; po din. 5 Crvak; po din. 4 I. Jakovljević. — Plemenitim darovateljima 2. N. Z. najljepše zahvaljuje.

NUDIMO. Suvu i soljenu slaninu u svakoj količini. — Kojić i Bosiljkić, Mitrovica (Srem).

BERSON

**GUMENE PETE I
GUMENE POTPLATE**

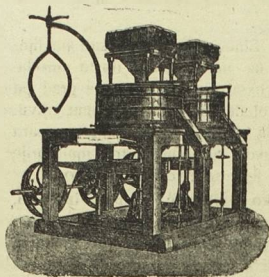
jeftinije i trajnije su nego od kože!
Najbolja zaštita protiv vlage i zimet!

Zlatarska Radiona Vjekoslav Grünbaum
Gospodski trg 13 - Šibenik

prima sve radnje zlatarske struke, izrađuje svaku vrst vjenčanih prstena (tonda), popravlja srebrne torbice, čisti i popravlja srebrne service brzo i solidno.

Tehnički Ured OSKAR KRAUS

TRST Via S. Nicolò 4 II.

CIJENE U DINARIMA.
Informacije i obavještenja
besplatno.

Motori za lagje i je-drenjače na benzin i naftu najbolje njem. konstrukcije. Kompletne mašine za tvornice tjestenine i ulja.

ДРОГЕРИЈА М. ПЕЦЕЉ И ДРУГ

— ШИБЕНИК —

Складиште дрога, кемикалја медицинских и техничких, тоалетних и хигијенских артикла, боја уљених и у праху, анилине и све потребштине за мастине, кистова и четкарске робе.

Главно складиште минералних вода. 11

БУРО ВОЈВОДИЋ - Книн

ТРГОВИНА ЗЕМАЉСКИХ ПРОИЗВОДА
НА ВЕЛИКО И МАЛО

Бројави: ВОЈВОДИЋ - Книн.

8

Телефон број 3.

VULKANIZACIJA u KRANJU

ZASTUPSTVO ZA DALMACIJU U ŠIBENIKU

Stalno na skladištu:

- nove auto-pneumatike i unutrašnje gume sviju dimenzija svjetske tvrtke Metzeler;
- potpuno reparirane auto-pneumatike i unutrašnje gume.

Reparatura:

popravlak sviju vrsta auto-spoljašnjih i unutrašnjih guma.

Špecialiteta: izradak novih protektora i to glatkih, dezini-ranih i okovanih.

KOMPLETNA GARNITURA ZA BIKIKL 200 Din.

Cijene izvan konkurence!

Preporučuje se

PETAR SLJEPČEVIĆ

262. ispod Realke.

Posve novi način ulaganja novca!

15% ukamaćivanje

Primam u moje poduzeće solidne udionike sa ulozima počam od Din. 10.000 pak dalje. Ulozi osigurani su potpunim jamstvom jednakim svakoj bankovnoj garanciji. Diskrecija je ulagačima i interesentima posvema zajamčena.

Usmene i pismene ponude daje svakim danom:

Agenturna, komisijonalna i otpremnička poslovnica
JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

Алекса Баљковић - Скрадин - Београдске

ВЕЛИКОПРОДАЈА СОЛИ

Трговина сваковрсном робом у јестиву, грађевним предметима, кожама, рукотворинама, житији, гвожђарији, стаклу, порцулану, ситнарији. - Папирница. - Све на мало и велико.

Позор путници!

Гостиона у Београдској са врућим и хладним јелом као и свака згода са великим обором. - Шталама за коње, карове, кочије, ауте. - Кревети за путнике. - У свако доба отворено са браом послугом у најнижу цијену. - Препоручујем се п. н. путницима и пријатељима за што бољи посјет.

17

НОВА ШТАМПАРИЈА - Шибеник

Штампарија је снабђевена свим модерним ћирилским и латинским писменима, те врским стројевица на електрични погон. — Прима на израду све званичне, трговачке и парохијалне тисканице, те остале радње спадајуће у графичку струку. - Складиште свих тисканица за српске православне цркве и парохијска звања.

РАДЊЕ СЕ ИЗВРШУЈУ БРЗО И ТОЧНО.

СРПСКА БАНКА Д. Д. У ЗАГРЕБУ

Основана године 1895.

ФИЛИЈАЛА У ШИБЕНИКУ (Обала).

Бројави: СРБАНКА.

Деонишка главница К 162,000.000. Резерве преко К 55,000.000. Улошци преко К 500,000.000.

ФИЛИЈАЛЕ: ДУБРОВНИК, КНИН, НОВИ САД, (Централни Кредитни Завод, као филијала Српске Банке), СОМБОР, СПЛИТ, СУБОТИЦА, МИТРОВИЦА.

АГЕНТУРА дубровачке филијале у ГРУЖУ.

АФИЛИЈАЦИЈЕ: БЕОГРАД Подунавско трговачко и акцијонерско друштво, БОС. ШАМАЦ: СРПСКА БАНКА.

РОБНИ ОДИО: свих врста брашна, колонијала, француских боја прве врсте итд. Складиште у властитој кући. Цјеници на захтјев бадава.

Најповољније укамаћује улоге на уложне књижице и на текући рачун, те обавља све банковне и берзанске послове најкулантније. — Са свима је већим мјестима Европе у директној пословној вези, а тако исто и са Сјеверном и Јужном Америком.

12